

Parshat Noach
What Topped the Tower of Babel

Simon Wolf

In the second half of this week's Parsha, there is a small story that is sandwiched between the enumeration of the descendants of Noach's children and the listing of the lineage of the ten generations from Shem until Avram.¹ It is a narrative about the Dor HaPilaga (דור הפלגה), the generation of the dispersion, or more famously known as the Tower of Babel (מגדל בבל). In context, it seems to be providing an explanation as to why it is that there are numerous nations and languages in the world, despite everyone descending from a single individual and family. On the surface, the story seems innocuous. The people, all speaking the same language and with a similar goal, embark on a project to build a city and a tower that reaches the heavens. God investigates that which man has undertaken with their unity of purpose and decides to intervene to scuttle the project by mixing up the languages of all those present and dispersing them. A simple, but seemingly benign story. Surprisingly, Chazal ascribe all sorts of nefarious plans and intentions to the Dor HaPilaga. The Mishna in Sanhedrin groups them together with the Dor HaMabul (דור המבול), the generation of the Flood, as being amongst those that will have no share in the World to Come (עולם הבא).² In explaining the reason for their eternal damnation, the Midrash Rabba suggests that they were attempting to wage war with God or to provide support to the firmament in order to prevent a repeat of the Flood.³ The Gemara summarily dismisses these possibilities since it then would have made more sense to build the tower on a mountain top rather than in a valley.⁴ In addition, the Ibn Ezra points out that the builders were not fools to think that they could reach the heavens and that they were not fearful of a flood since Noach and his sons, the patriarchs of all those assembled, were present and had firsthand knowledge of God's commitment to never again bring a flood to destroy the world.⁵

Instead, the Gemara indicts them with blasphemy, idol worship and insurrection.⁶

The patent problem is that none of these suggestions are found in the text. This is corroborated by the Midrash Rabba opening its discussion of this narrative with an introductory disclaimer that the sin of the Dor Hamabul (דור המבול) is explicit in the text while the failure of the Dor HaPilaga (דור הפלגה) is never disclosed.⁷ The Rashbam takes it a step further and declares that according to the simple reading of the text, what did the Dor HaPilaga do wrong?⁸ If it is that they were building a tower whose pinnacle would reach the heavens, is that not the same way Moshe describes the cities of Canaan, as being fortified to the heavens (ערים גדולות ובצורות בשמים).⁹ Moreover, the Midrash actually points out that there were no survivors of the Flood because they engaged in the sin of theft and there was discord between them, whereas all the builders of the Tower of Babel survived since they acted out of camaraderie, love and unity.¹⁰ Therefore, the Ibn Ezra concludes that the Dor HaPilaga did not sin.¹¹ Unbeknownst to them, their plans conflicted with God's intent and for their own benefit God disperses them throughout the land.¹²

On the other hand, the remainder of the exegetes follow the lead of Chazal and assume that the Dor HaPilaga did act improperly. This begs the obvious question as to what God found so objectionable about their plan and where is that found in the Torah. In describing the initiative to build the city and the tower, the Torah relates the people's intent in engaging in this endeavor was to "let us make a name for ourselves; lest we be scattered throughout the world (וְנִפְּשָׁה לְנוּ) וְנִפְּשָׁה לְנוּ." Both the Radak and Ibn Ezra see the two reasons given as a singular statement of purpose.¹³ They built the city in the plains of Shin'ar (שנער), a large expanse that could house everyone.¹⁴ The tower was akin to a lighthouse that served multiple purposes. Its considerable height allowed them to survey great distances to keep tabs

¹ בראשית י"א, ט-ט
² דור המבול אין להם חלק לעולם הבא, ואין עומדין בדיון, שנאמר לא ידון רוחי באדם לעלם - לא דין ולא רוח. דור הפלגה אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר ויפץ ה' אתם משם על פני כל הארץ (וכתיב ומשם הפיצים). ויפץ ה' אתם - בעולם הזה, ומשם הפיצים ה' - לעולם הבא (סנהדרין קז); וגם במשנה בבא מציעא ד, ב, כיצד משך הימנו פירות ולא נתן לו מעות אינו יכול לחזור בו נתן לו מעות ולא משך הימנו פירות יכול לחזור בו אבל אמרו מי שפרע מאנשי דור המבול ומדור הפלגה הוא עתיד להפרע ממי שאינו עומד בדבורו
³ ...אלא באו ונעשה לנו מגדל ונעשה עבודת כוכבים בראשו וניתן חרב בידה ותהא נראת כאלו עושה עמו מלחמה... ודברים אחדים שאמרו דברים חדים, אמרו אחת לאלף ותנ"ו שנה הרקיע מתמוטט בואו ונעשה סמוכות אחד מן הצפון ואחד מן הדרום, ואחד מן המערב, וזה שכאן סומכו מן המזרח... (בראשית רבה לח, ו) ועיין רש"י בראשית י"א, ותרגום יונתן י"א, ד
⁴ מאי עבוד? אמרי דבי רבי שילא: נבנה מגדל ונעלה לרקיע, ונכה אותו בקרדומות, כדי שיזובו מימיו, מחכו עלה במערבא: אם כן ליבנו אחד בטורא! (סנהדרין קט).
⁵ ...ואלה בני המגדל לא היו נפשם שיחשבו לעלות אל השמים, גם לא פחדו מהמבול, כי נח ובניו שנשבע להם השם שם היו, וכלם סרים אל משמעתם, כי בניהם היו. (אבן עזרא י"ג), והנה אין ספק כי נח ושם יופת היו עמהם, והם אנשי המגדל בנייהם. (שם ה) אבן עזרא שיטה אחרת) ועיין במהרש"א סנהדרין קט: שחולק...אלא שהם יראו לנפשם שלא יביא הקדוש ברוך הוא מבול עליהם כמו שעשה לדור אנוש ולדור המבול ולא האמינו בשבועתו...
⁶ אמר רבי ירמיה בר אלעזר: נחלקו לשלש כיתות, אחת אומרת: נעלה ונשב שם, ואחת אומרת: נעלה ונעבוד עבודה זרה, ואחת אומרת: נעלה ונעשה מלחמה. (סנהדרין קט); עיין במהרש"א י"ד רמ"ה שם ועיין בתחומא פרשת נח י"ח
⁷ מעשה דור המבול נתפרש, מעשה דור הפלגה לא נתפרש (בראשית רבה לח, ו)

⁸ לפי הפשט מה חטאו דור הפלגה? אם מפני שאמרו וראשו בשמים, הא כת' ערים גדולות ובצורות בשמים?... (רשב"ם בראשית י"ד, ד)
⁹ אנהו אנהו עליהם אחינו המסו את לבבנו לאמר עם גדול ורם ממנו ערים גדולות ובצורות בשמים וגם בני ענקים ראינו שם: (דברים א, כח) שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן לבאל לרשת גוים גדלים ועצמים ממך ערים גדולות ובצורות בשמים: (שם ט, א). ועיין ברד"ק ובאבן עזרא שגם הם שוללים שזאת הסבה לבעיות דור הפלגה.
¹⁰ אותן של דור המבול לא נשתיירה מהן פליטה ואלו של דור הפלגה נשתיירה מהם פליטה, אלא דור המבול על ידי שהיו שטופים בגזל שנא' (איוב כד) גבולות ישיגו עדר גזלו וירעו, לפיכך לא נשתייר מהן פליטה אבל אלו על ידי שהיו אוהבים זה את זה שנאמר ויהי כל הארץ שפה אחת לפיכך נשתיירה מהן פליטה (בראשית רבה לח, ו) ורש"י בראשית י"א, ט
¹¹ אם הסתכלנו דרך הפשט, ראינו כי לא נענושו אנשי דור הפלגה, רק שנפוצו על פני כל הארץ הפך מחשבתם (אבן עזרא שיטה אחרת בראשית י"א, ה)
¹² רק הפשט שרצו להיות במקום אחד. והשם הנכבד ראה בחכמתו שידורו בכל מקום. כי כן כתוב: ומלאו את הארץ, והם דברי משה. והם לא ידעו מחשבות השם (שם) ואלה הבונים ראו בעצתם שלא יפרדו, והשם לא יעץ כן, והם לא ידעו (אבן עזרא בראשית י"ג), והשם הפיצם, והוא טוב להם, וכן אמר ומלאו את הארץ (שם ז) כלומר אמר יהיה לנו מקום גבוה בזאת העיר יהיה לכל אחד ממנו שם שאם יצא חוץ מגבול הזאת יזכור העיר וישבו אליה, או יזכר אחד לחברו מהיוצאים וישבו אליה, כי לא נעשה כן אולי נפוצו על פני כל הארץ שהיוצאים ממנו ישכחו החברה וישארו שם במקום לכתם, וישבו שם זה למזרח זה למערב, זה לצפון זה לדרום, וחברותינו תתפזר, נהיה נפוצים הנה והנה (רד"ק בראשית י"א, ד)
¹⁴ העיר לשבת והמגדל להיות צופים משם למרחק לראות ענין מקניהם ובהמתם, וגם יהיה אור לרועים שיהגו מקניהם לרעות במדברות רחוק מעיר ויהיה להם המגדל לאות ולסימן שידעו לשוב אל העיר (רד"ק שם)

on their flocks and animals. In addition, the light from the tower would be of assistance to those outside the inhabited areas. Lastly and most importantly, it also acted as a beacon so that those far off could always make their way back to the settlement and it would ensure that those in remote locations would remain aware of and drawn to their origins. The Ibn Ezra adds that the tower would also be a memorial to those who built it and remind the latter generations of the building prowess and the power and strength of vision and conviction of the founders.¹⁵ The Ramban sees this suggestion as preposterous since it is obvious that over time the population growth which was exponential would clearly exceed the capacity of any city or tower that could be built and therefore it would be a futile endeavor.¹⁶

The Ramban instead focuses on the "let us make a name for ourselves (וְנַעֲשֶׂה-לָנוּ שֵׁם)" as being the key to understanding the subversive behavior of the Dor HaPilaga.¹⁷ As Rav Shmshon Raphael Hirsch points out, in a world with a limited population, who are all party to this endeavor, towards whom is this statement made? It can only be that they are looking to aggrandize their name at the expense of God's name.¹⁸ Therefore, as the Ramban notes, by the Mabul, the primary name of God that is utilized is Elokim (אלקים),¹⁹ the name that represents nature and strict justice. That is because the improprieties of the Dor HaMabul were sins of passion that met with complete annihilation. Whereas, by the Dor HaPilaga, only the Tetragrammaton name of God (יקוק), the name representing mercy, power and intervention in history, is found. That is because, the defiance of the generation was blasphemy directed against God and therefore God needed to exert his power mercifully, by dispersing the people, to rectify the situation.

The Rashbam, however, focuses on the other reason for their undertaking and suggests that the problem with the Tower of Babel stems from the people's determination not to be dispersed (פְּנִי-נְפוּץ עַל-פְּנֵי כָל-) (הָאָרֶץ) which is evidenced by the subsequent quid pro quo intervention by God to scatter them throughout the world (וַיִּפֶץ יְקוֹק אֶתְּם מִשָּׁם עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ). This behavior was in violation of God's blessing to mankind²⁰ and command to Noach²¹ that they "be fruitful and multiply and inhabit the land (פרו ורבו ומלאו)

While the Ramban in Parshat Noach focuses on the "let us make a name for ourselves (וְנַעֲשֶׂה-לָנוּ שֵׁם)" as being the key problem, in Parshat Bereishit he notes a similar sentiment that God's desire was that the people disseminate and inhabit the face of the earth more broadly as their numbers swelled in contradistinction to the notion of the Dor HaPilaga.²³ While this explanation is very compelling textually, it raises the question as to why the people were so resistant to God's desire that they spread out. The Radak sees it simply as a matter of disobedience, similar to the sin of Adam; people following their own desires even at the expense of disregarding the will of God.²⁴ Clearly, the Radak's assessment is correct that the ultimate result of the actions of the Dor HaPilaga was insubordination, but there usually is an underlying cause or justification for engaging in such deviant behavior which is seemingly absent from the Pesukim.

In Sefer Shmot, Mose Rabbeinu begins his charge by requesting of Paroah to permit Bnei Yisrael to take a leave of absence from their work in order to worship God. Paroah is incensed by the request and he surmises that the petition stems from Bnei Yisrael having too much time on their hands which allowed them to ponder these fanciful thoughts. In order to quash these illusory dreams, Paroah insists on increasing the workload of the people. He does this by informing the people that he will no longer provide the raw materials for their work, but rather Bnei Yisrael will now have to collect their own straw while still meeting the previous quota for producing the bricks (לבנים).²⁵ The result of this decree is that "the people dispersed (ויפץ) throughout the Land of Egypt to gather stubble for straw."²⁶

In Sefer Melachim, Ach'av (מלך ישראל) and Yehoshafat (מלך יהודה) form an alliance to fight against the threatening superpower Aram. In the prelude to the battle, Ach'av gathers the prophets in order to seek their counsel as to whether he should engage in this battle. All the prophets answer in the affirmative. Michayahu, the only prophet of God present, has a slightly different message. In his prophecy, he describes the chaos of the upcoming battle, "I saw all Israel scattered (נפצים) over the hills like sheep without a shepherd; and God said, 'These have no master; let everyone return to his home in safety.'"²⁷ He is

¹⁵ גם יעמוד שמם אחריהם כל ימי המגדל (אבן עזרא שם ג) שיראו הדור האחרון הבא

אחרינו גבורתנו וכח מעשינו (אבן עזרא שיטה אחרת שם ה)

¹⁶ ואם כדבריהם יהיו טפשים, כי איך תהיה עיר אחת ומגדל אחד מספיק לכל בני

העולם. או שמא היו חושבים שלא יפרו ושלא ירבו, וזרע רשעים יכרת (רמב"ן שם ב)

¹⁷ אבל היודע פירוש שם, יבין כוונתם ממה שאמרו ונעשה לנו שם - יודע כמה השעור

שיזמו במגדל לעשותו, ויבין כל הענין, כי חשבו מחשבה רעה, והעונש שבא עליהם

להפרידם בלשונות ובארצות מדה כנגד מדה, כי היו קוצצים בנטיעות. (רמב"ן

בראשית י"א, ב)

¹⁸ מי האומר "נעשה לנו"? - כלל האנושות של אז! אולם, אם הכלל אומר "נעשה לנו

שם", הוא יכול לומר זאת כלפי שני גורמים בלבד: כלפי הקל שעל גביו וכלפי היחיד

עצמו ע"פ זה נראה שהרמב"ן סובר ששם אלקים הוא השם השייך למבול

¹⁹ ויברך אתם אלקים ויאמר להם אלקים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת

הים ובעוף השמים ובכל חית הארץ: (בראשית א, כח) ויברך אלקים את

נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ: (שם ט, א)

²¹ ואתם פרו ורבו ושרצו בָּאָרֶץ ורבו-בָּהּ: (שם ז)

²² אלא לפי שצוים הק' פרו ורבו ומלאו את הארץ, והם בחרו להם מקום לשבת שם

ואמרו פן נפוץ, לפי הפיצם משם בגזרתו (רשב"ם בראשית י"א, ד) והם בקשו לבטל

מה שגזר הקדוש ברוך הוא ומלאו את הארץ לפיכך ויפץ אותם על פני כל הארץ

בגזירתו (חזקוני שם ד) וגם האבן עזרא שהבאנו למעלה

²³ ומלאו את הארץ - ברכה שימלא העולם לרובם. ולפי דעתי יברך אותם שימלאו כל

הארץ ויפרדו הגוים למשפחותם בקצו תבל לרובם, ולא יהיו במקום אחד כמחשבת

אנשי דור הפלגה: (רמב"ן בראשית א, כח)

²⁴ באמת בני האדם שהולכי' אחר תאות לבם ולא יפנו למעשה הקל כי הוא ראה לישוב

הארץ ממזרח למערב והם חושבים לישב במקום אחד מן הארץ לבד ולבטל רצון

הקל (רד"ק שם ה)

²⁵ גם פה וגם במגדל בבל מדובר באנשים שמיצרים חומרי בנייה ובמיוחד לבנים

²⁶ ויפץ העם בכל ארץ מצרים לקיש קש לתבן (שמות ה, יב)

²⁷ ויאמר ראיתי את כלי ישראל נפצים אל ההרים כצאן אשר אין להם רעה ויאמר יקוק

לא אדנים לאלה! ישונו איש לביתו בשלום (מלכים א כב, יז)

prophesying that Ach'av will die in the battle leaving the soldiers leaderless, though aside from the king all the troops will return home safely.

In Sefer Yechezkel (the Haftarah for Parshat Kedoshim), the Navi describes God's disappointment in the failure of Bnei Yisrael to keep His commands while they continue to attempt to placate Him with their meaningless offerings. Ultimately, they will be sent into exile for their sins. Then God says He will eventually for the sake of His own name redeem the people of Israel from the lands of their exile. God describes this ingathering of the exiles as "When I bring you out from the nations and gather you from the lands in which you are scattered (נפצתם), I will accept you as a pleasing odor; and I will be sanctified through you in the sight of the nations (ונקדשתי בכם לעיני) (הגוים)."²⁸

Throughout Tanach, the verb "to disperse (נפץ)" is used to describe chaos and anarchy.²⁹ In addition, it also speaks to the instigator of that dispersal. The one who is powerful is able to cause or impose that dissemination upon others,³⁰ like in the famous verse, "When the Aron would set out (ויהי בנסע הארון), Moshe would say: 'Arise, God! Let Your enemies be scattered (ויפצו אויבך), And let Your foes flee before You!'"³¹ God's power is manifest in His ability to disperse the enemy. And vice versa, one's ability to gather those that are scattered is a demonstration of strength, potency and leadership.

In the story of Paroah, there is a developing battle royale between God and Paroah as to who is the true master of Bnei Yisrael. Paroah demonstrates his domination of Bnei Yisrael by forcing them to disperse throughout the land of Egypt. Similar to the case of Ach'av, a people enslaved and scattered about without a shepherd is an indication of a lack of internal leadership and a testament to external subjugation. Like in Sefer Yechezkel, the ability to gather those slaves, strewn about, and bring them to a single cause, like worshipping God, is a masterful feat that illustrates authority, preeminence and control.

Similarly, in the case of Migdal Bavel, there is a tug-of-war taking place. Dismissing God's instruction to inhabit the land more broadly (ומלאו את הארץ) is not simply an act of disobedience, but rather it is addressing a more fundamental question as to who is in charge. Who dictates how one conducts their life? Is man created in the image of God (צלם אלקים) to do God's bidding or does the image of God make man his own god? God's purpose in demanding that the

people spread out was to firmly establish and ingrain within the people that their goal in life was to implement the will of God and to recognize His dominion. The lack of a permanent central settlement and the absence of large groups of people living together would leave people more vulnerable and less audacious. This would facilitate compliance with God's will and a recognition of his supremacy. Instead, the Dor HaPilaga defies this charge. They rebel and demonstrate their independence by gathering to live together and to be of a singular undertaking. God realizes that their unity left unconstrained will inevitably lead to a society devoid of God and Godly purpose. He is then left with no choice but to compel them to disband by mixing up their languages and encouraging divisiveness.

Now one can understand that which precipitated all the Midrashei Chazal that suggest the Dor HaPilaga were waging battle with God or engaging in idol worship. These are all indications of or different ways of describing the subversion demonstrated by their lack of adherence to God's wish that they spread out. It is man choosing to be his own god rather than subjugate himself to the will of God. Unfortunately, the solution to this defiance comes at heavy price since as the Midrash notes that the one saving grace of the Dor HaPilaga was their unity. To enable and oblige deference to God, God was compelled to sow disharmony amongst the people in order to have them comply with His directive. This is most aptly demonstrated by the fact that prior to the story of Migdal Bavel the Torah enumerates all the descendants of Noach's children while after the story it only lists the lineage of the ten generations from Shem until Avram. Since God is willing to suffer indignation for the sake of peace and harmony,³² this suggests that while their solidarity was admirable, there was something fundamentally flawed with the collaboration of the Dor HaPilaga that required His intervention. In next week's Parsha בעז"ה, we will delve into what about the unity of the Tower of Bavel was so fallacious that it required intercession even at the expense of disharmony.

Shabbat Shalom

²⁸ בריח נחל ארצה אתכם בהוציא אתכם מן העמים וקבצתי אתכם מן הארצות אשר נפצתם גם ונקדשתי בכם לעיני הגוים (יחזקאל כ, מא)
²⁹ עיני עוד ויהי ממחרת וישם שאול את העם שלשה ראשים ויבאו בתוך המחנה באשמרת הבקר ויכו את עמון עד דם היום ויהי הנשארים ויפצו ולא נשארו בהם שנים יחד (שמואל א יא, יא) ויאמר שמואל מה עשית ויאמר שאול כי ראיתי כי נפץ העם מעלי ואתה לא באת למועד הימים ופולשתים נאספים ממך (שם יג, יא) ויחגגו בן קרח אמר אל גדליהו בסתר במצפה לאמר אלכה נא ואכה את ישמעאל בן נתניה ואיש לא ידע למה יכנה נפש ונפצו כל יהודה הנקבצים אליך ואבדה שארית יהודה (ירמיהו מ, טו) ישגו צאני בכל ההרים ועל כל גבעה רמה ועל כל פני הארץ נפצו צאני ואין דורש ואין מבקש (יחזקאל לד, ו)

³⁰ זה ג' חלק מהסבה מאחורי השתמשות בכלי הגלות – המנצח מגלה את המפסיד להראות את שלטונו על המובס

³¹ ויהי בנסע הארון ויאמר משה קומה וקוץ ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך (במדבר י, לה)

³² תני רבי ישמעאל: גדול שלום, ששם הגדול שנכתב בקדושה, אמר הקדוש ברוך הוא ימחה במים, כדי להטיל שלום בין איש לאיש (ויקרא רבה ט, ט) רבי אומר גדול השלום שאפילו ישראל עובדים עבודת כוכבים ושלום ביניהם אמר המקום כביכול איני יכול לשלוט בהן כיון ששלום ביניהם, שנאמר (הושע ד) חבור עצבים אפרים הנח לו, אבל משנחלקו מה הוא אומר (הושע י) חלק לבם עתה יאשמו הא למדת גדול השלום ושנואה המחלוקת (בראשית רבה לח, ו)